

מה נשתנה במכוני חליבה? הירהורים בעקבות רשימתו של דודו רהב

חי הברון, רחובות

הספק חליבה

עוד בשלב מוקדם של המהפכה הטכנולוגית, לפני למעלה מ-10 שנים, הוזמנתי לבקר ברפת אנגלית "קונוונציונאלית" ובו מכון שדרת דג 16+16, מופעל על ידי חולב יחיד שחלב בנוכחותי את 160 הפרות שלו לפי הספק של 90 פרות/שעה. הפריט החדש היחיד במכון היה מסיר-גביעים אוטומטי מתוצרת עצמית. אגב, ממציאו היה זה ששיתף פעולה עם דיוק-מחניים בהכנסת המסיר הראשון של דיוק לרפת הישראלית. גם ברפת האנגלית הזאת היתה התנהגות למופת הן של החולב והן של הפרות. רק התנהגות זו איפשרה לחולב היחיד לנצל את 16 היחידות, תוך הקפדה על כל כללי החליבה הנכונה, ולחלוב בקצב של 90 פרות/שעה, בתנובה לחליבה שהיתה דומה לזו המקובלת אצל פרותינו.

כולנו יודעים איך לחשב תיאורטית הספק חליבה ומספר היחידות לחולב, לפי שיטת חליבה רצויה, משך היחלבות הפרה כו'. אך לא פחות יש להתחשב בחישובים בהתנהגות הפרות, באשר היא פועל יוצא של התנהגות החולבים. אני חושש שדודו לא עשה כן בהערכתו את המכון הניירזילנדי במקרה שיופעל בישראל.

גם לא מובנים לי חישובי ההספקים לשני חולבים של דודו, (ראה חוברת 198, עמוד 45):

170 – 160 פרות/שעה	28 עמדות
150 פרות/שעה	26 עמדות
120 פרות/שעה	24 עמדות

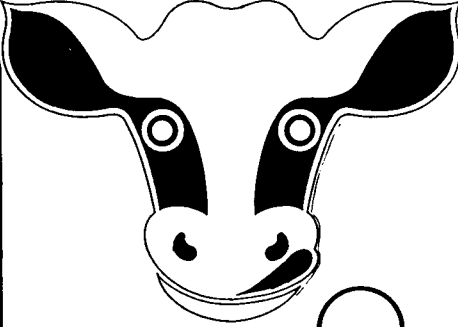
לפי המספרים הנ"ל מסתובבות 28 עמדות כל 9.88 דקות כדי לחלוב 170 פרות/שעה, ואילו 24 עמדות מסתובבות כל 12 דקות כדי לחלוב 120 פרות/שעה. איפה ההגיון? למה צריכה במה

אינני רוצה להתייחס לשאלה הטכנית: האם מערכת צפה עדיפה על מערכת מכנית כדי לסובב במה במכון רוטארי? זהו ענין למהנדסים ולא לבוקרים. אמנם, שמחתי לקרוא את דברי דודו ש"מאד היה חשוב לי שמביעים דעה, אם לחיוב ואם לשלילה, ילמדו האנשים לקבל אינפורמציה ולהקשיב לה, ורק אחר כך לדבר וגם זה לאחר מחשבה..." ולאחר שנדמה לי שמילאתי אחרי כל הדרישות המוצדקות האלה, לא אוכל אלא לתמוה על כמה מהקביעות שברשימה.

התנהגות הפרות

החברים שביקרו בניירזילנד התפעלו מהתנהגותן למופת של הפרות שם. הרי אין חדש בכך. כל מי שרגיש לפרות בארצות בהן יש מסורת של ייצור חלב והמבקר ברפתותינו, מתפלא מעצבנותן וחוסר השקט שלהן. יש הסבורים שאין ילדים ניוורטיים, אלא רק הורים ניוורטיים. כך, לדעתי גם אין פרות עצבניות מטבען, אלא רק חולבים עצבניים (או מעצבנים). אין פה ענין של גנים של בקרנו, אלא של התנהגות החולבים. התנהגותם זו הינה תוצאה לא רק של "מזגם", אלא, ובעיקר, של נסיונם, מיומנותם, מקצועיותם, קביעותם ורצונם לעבוד עם בעלי חיים. כל אלה מובנים מאליהם במשק החלב כמו בניירזילנד, בעוד שאצלנו הם לרוב בגדר הרצוי בלבד. כתוצאה מכך, התנהגות פרותינו אינה דומה לזו של הפרות, עליהן בוסס תיכנון מכוני חליבה בארצות החלב המתקדמות. לכן, אין זה מספיק שנבדוק שיטה מיובאת לפי מדידות שעשינו לפי דבריו של דודו "במשק שלנו ועם הפרות שלנו", מבלי להביא בחשבון את התנהגות הפרות שלנו ושל החולבים שלנו, והכוונה לכל החולבים המתחלפים במשך החודש בעדר הגדול.

המע

**סדרת
תחליפי החלב
של אגרזון**

- תחליפי חלב מתוקים
- תחליפי חלב חמוצים
- תחליף חלב - כשר
- תחליפי חלב לטלאים וגדיים
- תחליף חלב סופר חמוץ ליונקים משלשלים

מיוצר
במפעל אגרזון
בפיקוח המחלקה
לבקורת טיב מספוא

אגרזון ב.מ.מ
קהילת ונציה 8 ת"א 69010
טל. 03-491423

קטנה יותר כ-20% זמן יותר לסיבוב מאשר הגדולה יותר? איך אני "מפסיד" 50 פרות/שעה, כאשר 4 עמדות (ההפרש בין 2 הבמות) "מפסידות" בס"ה 5 או 6 סיבובים בשעה?

אשר לשאלה האם 2 עובדים מספיקים, כמו בניו-זילנד, להפעיל את המכון, או שמא צריך להוסיף עובד אחד ל-2 החולבים – עזרא שושני כבר התייחס לכך ברשימתו באותה חוברת של "משק הבקר והחלב".

כיוון עמידת הפרות והשליטה – או אי השליטה – הוויזואלית

יתכן שאין לשלול כליל את הרכבת המכונה מאחור, אם הפרות מוכנות לכך (שוב התנהגות) ואם הציוד מותאם לכך. כמה שזכור לי, שונה הקומץ הניו-זילנדי מאלה המקובלים אצלנו. מסופקני אם פרותינו יעמדו בשקט ובשלוחה כמו הניו-זילנדיות, בעת הרכבת המכונה. אגב, כמות הזבל שהפרות מפרישות במכון החליבה, הינו קשור במידת השקט או האישקט של הפרות. האם החברים שביקרו בניו-זילנד שמו לב כמה נקיים היו המכונים בהשוואה לשלנו?

אך חשוב יותר נראה לי חוסר השליטה הוויזואלית במכון האמור. טוב שועדת ממשק החליבה כבר התייחסה לנושא. עצתו של דודו להתעלם ממגבלות השליטה הוויזואלית, כי ממילא החולבים לא שמים לב, נראית לי כאילו להבטיח אפשרות לגלות דרישות, כי ממילא לא שמים לב!

העליתי על הנייר אי אלה הירהורים, כדי להזהיר בפני הערכות בלתי מציאותיות. אין זו הפעם הראשונה שאנו נופלים בפח בהעתקת שיטות, טובות כשלעצמן, אך לא מותאמות למציאות המשק הישראלי. לא פעם נטען שהשיטה החדשה תכריח את החולבים לפעול בצורה מסויימת, ותמיד הכריעו החולבים את השיטה, ואז באו האכזבות.

לכן, באמת כדאי לחשוב, לחשוב היטב.

4

